

Nr 131.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående viss reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m.; givna Stockholms slott den 28 februari 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 februari 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ERIKSSON, BERGQUIST, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anför:

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under punkt 153 i nionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m. för budgetåret 1941/42 beräkna ett förslagsanslag av 155,000 kronor.

Jag torde nu ånyo få underställa Kungl. Maj:t detta ärende.

För budgetåret 1940/41 är till Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m. anvisat ett förslagsanslag av 180,000 kronor. Av anslaget beräknades 20,000 kronor till kostnader för statens fiskenämnd, 150,000 kronor för utbetalande av prisutjämningsbidrag inom producentföreningarnas områden samt 10,000 kronor för utgifter i samband med eventuell prisreglering utmed Skånes syd- och ostkust samt Blekinges kust.

Gällande bestämmelser i ämnet äro upptagna i *dels* förordningen den 30 juni 1937 (nr 645) om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill, *dels* kungörelsen den 10 december 1937 (nr 933) angående tillämpningen av nämnda förordning, vilken kungörelse ändrats genom kungörelsen nr 729/1940, *dels* förordningen den 30 juni 1937 (nr 646) om viss reglering av priset å färsk strömming och sill, vilken förordning ändrats genom kungörelsen nr 55/1939, samt *dels* instruktionen den 30 juni 1937 (nr 647) för statens fiskenämnd. Förordningarna gälla till och med den 30 juni 1941.

I skrivelse den 27 augusti 1940 har *statens fiskenämnd* hemställt, att regleringen av handeln med färsk strömming och sill måtte förlängas på fem år eller till och med den 30 juni 1946. Fiskenämnden har i skrivelsen tillika föreslagit vissa ändringar i bestämmelserna rörande regleringen. Beträffande regleringen under den föreslagna nya perioden har fiskenämnden inhämtat yttranden från ett flertal producentföreningar, fiskeföreningar och fiskförsäljningsföreningar. Över fiskenämndens skrivelse har lantbruksstyrelsen den 12 oktober 1940 avgivit infortrat utlåtande.

Fiskenämnden har vidare i särskild skrivelse den 27 augusti 1940 hemställt, att till bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m. måtte för nästa budgetår anvisas ett förslagsanslag av 155,000 kronor.

I skrivelse den 26 oktober 1940 har *Stockholms läns fiskförsäljningsförening u. p. a.* framställt vissa synpunkter å den fortsatta tillämpningen av regleringen.

Lantbruksstyrelsen har sedermera med eget yttrande den 11 november 1940 överlämnat en den 31 oktober 1940 dagtecknad skrivelse från *Svenska ostkustfiskarnas centralförbund*, däri förbundet hemställt, att lantbruksstyrelsen vid avgivande av sitt yttrande över fiskenämndens framställning ville beakta vad som anförts vid ett sammanträde med representanter för ostkustens fiskförsäljningsföreningar. Vid förbundets skrivelse fanns fogat protokoll från sammanträdet.

Svenska ostkustfiskarnas centralförbund har vidare i skrivelse den 30 januari 1941 hemställt, att den fortsatta regleringen av handeln med strömming och sill måtte utsträckas att avse jämväl salt- och surströmming. Över denna skrivelse har statens fiskenämnd den 10 februari 1941 avgivit infortrat utlåtande.

Härjämte ha framställningar i ämnet inkommit från bland andra *Svenska fiskhandelsförbundet* i skrivelse den 7 januari 1941.

Grunddragen av gällande regleringssystem.

Ifrågavarande *reglering* i sin nuvarande utformning gäller från och med den 1 januari 1938 till och med den 30 juni 1941 samt omfattar *handeln med strömming och sill*, som fångats i Östersjön och Bottniska viken samt ilandförts vid kusten därav. Denna fråga behandlades vid 1937 års riksdag

(prop. nr 295, jordbr. utsk. utl. nr 86; riksdagens skr. nr 335). Från tillämpningsområdet har Norrbottens län varit undantaget samt till den 1 januari 1941 jämväl Västerbottens län. Uppsikten över handeln med färsk strömming och sill har utövats av statens fiskenämnd, som består av tre, i förhållande till ifrågakvarande intressen opartiska personer.

Har av fiskare, för vilka fiske utgör huvudsaklig eller väsentlig inkomstkälla, bildats ekonomisk förening för gemensamt avyttrande av fångsterna av strömming och sill utmed viss kuststräcka (producentförening), må, därest föreningen finnes äga förutsättning för dylik verksamhet och omfatta tillräckligt antal fiskare, föreningen kunna erhålla Kungl. Maj:ts tillstånd att med ensamrätt för försäljning mottaga strömming och sill, som ilandföres utmed sagda kuststräcka. Den som inom område, där producentförening erhållit dylikt tillstånd, ilandför strömming och sill må därmed ej idka handel i annan mån än att han själv eller genom hemmavarande familjemedlem äger sälja egen eller eget båtlags fångst direkt till konsument. Vid sådan försäljning skall iakttagas de villkor som meddelas av vederbörande producentförening eller, där sådan ej finnes, av statens fiskenämnd.

Producentföreningen är pliktig att enligt samma grunder, som gälla i fråga om medlems fångst, för försäljning mottaga strömming och sill, som inom föreningens område ilandföres av annan fiskare. Är tillförseln av strömming och sill så riklig att det kan antagas, att en väsentlig del därav ej kan avsättas för konsumtion i färskt tillstånd, må producentförening lämna fiskare, som mera regelbundet plägar leverera till föreningen och för vilken fiske utgör huvudsaklig eller väsentlig inkomstkälla, företräde till leverans. Fiskenämnden äger, när skäl därtill äro, ålägga ej mindre producentförening att i första hand utbjuda sina fångster av strömming och sill till partihandlare, som av fiskenämnden anvisas, än även sådan partihandlare att i första hand genom föreningen täcka sitt behov av strömming och sill. I övrigt skall producentförening vid bedrivandet av sin verksamhet ställa sig till efterrättelse de ytterligare villkor, som vid tillståndets beviljande må varda meddelade, ävensom av fiskenämnden givna föreskrifter och anvisningar, jämväl i fråga om prissättningen. Det åligger förening att lämna nämnden de upplysningar angående mottagna fångster av samt handel med strömming och sill, som erfordras för utövningen av nämndens uppsiktsbefogenhet.

Där producentförening ej finnes, övertages dennas roll av partihandlarna. Partihandel med färsk strömming och sill (handel till återförsäljare i och för deras rörelse med undantag för försäljning som av producentförening eller, där sådan ej finnes, av fiskare bedrivs med egen fångst till återförsäljare) må bedrivas endast efter tillstånd av statens fiskenämnd. Detaljhandel med färsk strömming och sill (försäljning till konsument) må ej idkas, med mindre varan är inköpt från den som erhållit tillstånd till partihandel eller statens fiskenämnd annat medgivit. Fiskare är dock, som ovan nämnts, berättigad att försälja egen fångst direkt till konsument.

Färsk strömming och sill, som inköpts för export, för saltning, kryddning eller rökning, för beredning av kraftfoder eller gödningsämne eller för att direkt användas till djurföda, må ej inom riket återförsäljas i färskt tillstånd.

I fråga om *regleringen av priset å sådan färsk strömming och sill*, beträffande vilken handeln är reglerad, gäller, att producentförening är skyldig att för strömming och sill, som levererats till föreningen och av denna för-

sålts till konsumtion i färskt tillstånd inom riket, erlægga lägst det pris (minimipris), som av statens fiskenämnd för viss tid fastställes.

För strömming och sill, som icke kunnat vinna avsättning för konsumtion i färskt tillstånd inom riket utan försålts för export, saltning, rökning, kryddning, till djurföda i färskt tillstånd eller för beredning av kraftfoder eller gödningsämne, må producentförening erhålla prisutjämningsbidrag av statens fiskenämnd. Prisutjämningsbidraget, som utbetalas årsvis i efterskott, skall så bestämmas, att föreningens medlemmar erhålla ett nettomedelpris under året av 10 öre för kilogram; dock må prisutjämningsbidraget ej utgå med mer än 3.5 öre för kilogram. På framställning av fiskenämnden kan Kungl. Maj:t besluta, att annat än ovan nämnt nettomedelpris skall läggas till grund för beräkning av prisutjämningsbidrag ävensom att sådant bidrag skall kunna utgå med annat belopp än nyss sagts. Prisutjämningsbidraget skall av producentföreningen oavkortat utbetalas till medlemmarna. Vid beräkning av nettomedelpriset till föreningens medlemmar må omkostnaderna för föreningens rörelse ej upptagas till högre belopp än fiskenämnden prövar skäligt.

Producentförening skall för den myckenhet strömming och sill, som av föreningen försäljes för konsumtion i färskt tillstånd inom riket, erlægga prisregleringsavgift med 2.5 procent av det nettopris, föreningen erlagt för sådan till densamma levererad strömming och sill. Prisregleringsavgiften skall, åtföljd av redovisning av producentförening, inbetalas till statens fiskenämnd sålunda, att den å viss månad belöpande avgiften erlægges sist före utgången av följande månad.

Inom område, där producentförening ej finnes, må, där Kungl. Maj:t på förslag av statens fiskenämnd eller efter dess hörande så beslutar, prisreglering anordnas, under förutsättning att till deltagande däri anmäler sig för ändamålet erforderligt antal fiskare. Fiskare, som deltagar i sådan prisreglering, åligger att i den ordning fiskenämnden bestämmer erlægga prisregleringsavgift med 2 procent av det belopp han under tiden för prisregleringen erhållit för färsk strömming och sill, som försålts för konsumtion i färskt tillstånd inom riket.

De genom prisregleringsavgifterna inflytande medlen skola förvaltas av statens fiskenämnd och användas till utbetalande av prisutjämningsbidrag. I den mån de ej förslå härtill, ankommer det på fiskenämnden att hos Kungl. Maj:t göra framställning om bidrag av allmänna medel till utfyllnad av vad som sålunda felas. Tagas ej de under visst år influtna prisregleringsavgifterna i sin helhet i anspråk för utbetalande av prisutjämningsbidrag, skall uppkommet överskott fonderas för nästkommande års behov av medel till dylika bidrag.

År tillförseln av strömming och sill så riklig, att avsevärd svårighet att vinna avsättning av fångsterna uppkommer, må bestämmelse givas om fångstbegränsning. Beslut härom meddelas inom område, där producentförening finnes, av föreningen samt inom annat område, där prisreglering är anordnad, av statens fiskenämnd eller av ombud, som av nämnden förordnats.

Verkningarna av vidtagna åtgärder.

Beträffande prisregleringsverksamheten inom producentföreningarnas område under år 1939 hänvisas till följande tabell I.

Tabell I. Sammanställning av prisregleringsverksamheten inom producentföreningarnas områden år 1939.

Producentförening	Antal fiskare	Medelfångst mängd per fiskare kilogram	Medellikvid per fiskare exklusive prisutjämningsbidrag kronor	Medellikvid per fiskare inklusive prisutjämningsbidrag kronor	Erlagda prisregleringsavgifter		Uppburna prisutjämningsbidrag		Överskottsströmning i procent av hela fångstmängden
					totalbelopp kronor	belopp per fiskare kronor	totalbelopp kronor	belopp per fiskare kronor	
Stockholms läns	889	5,830	1,328: —	1,340: —	24,690: 35	27: 77	10,935: 07	12: 30	36
Uppsala ›	231	5,660	1,138: —	1,170: —	6,123: 76	26: 51	7,325: 57	31: 71	19
Södermanlands ›	194	12,430	2,173: —	2,256: —	9,334: 39	48: 12	16,137: 54	83: 13	25
Östergötlands ›	477	5,120	795: —	842: —	8,595: 05	18: 02	22,193: 35	46: 35	26
Västerviks	237	10,930	1,108: —	1,346: —	4,153: 96	17: 53	56,340: 73	237: 72	65
Södra Kalmar	261	6,490	687: —	791: —	3,677: 28	14: 09	27,052: 93	103: 65	52
Gotlands läns	413	1,150	164: —	172: —	1,590: 34	3: 85	3,242: 57	7: 85	21
Gävleborgs ›	760	5,950	1,011: —	1,069: —	17,171: 86	22: 59	43,715: 22	57: 52	28
Sundsvalls	196	6,580	1,169: —	1,185: —	5,112: 03	26: 08	3,180: 87	16: 23	21
Ångermanlands	357	3,500	656: —	656: —	5,206: 74	14: 58	—	—	18
Summa	4,015	—	—	—	85,655: 76	—	190,123: 85	—	—
Medeltal	—	6,364	993: —	1,040: —	—	21: 91	—	59: 65	31

Verkningarna av strömmingsregleringen kunna givetvis icke bedömas utslutande med hänsyn till priset å strömming. Prisutvecklingen beträffande denna fisk torde i stället böra jämföras med utvecklingen för några andra viktigare fiskslag på ostkusten, vilka icke blivit underkastade handelsreglering. Lämpliga jämförelseobjekt vid en sådan undersökning torde vara sik, gädda, abborre och flundra. I nedanstående tabell II ha sammanställts de av fiskarena erhållna medelprisen för sik, gädda, abborre, flundra och strömming för åren 1930—38.

Tabell II. Medelpris i ören å sik, gädda, abborre, flundra och strömming för kilogram under åren 1930—38.

Å r	Sik	Gädda	Abborre	Flundra	Strömming
1930	95	134	59	53	18
1931	95	113	52	58	15
1932	89	109	51	53	15
1933	85	99	50	59	14
1934	82	92	47	47	13
1935	81	96	44	55	14
1936	75	97	42	57	13
1937	79	95	45	51	15
1938	82	105	47	52	16

Prisutvecklingen för i tabell II angivna fiskslag har förlöpt tämligen likartat under den tid undersökningen omfattar. För de flesta noterades ett relativt högt pris under år 1930, vilket sedan undan för undan sjönk för att under åren 1934—36 nå sitt lägsta värde, varefter en stegring åter gjort sig märkbar. Endast beträffande flundran är prisutvecklingen mera ojämn. Icke för något fiskslag var medelpriset lika högt 1938 som 1930.

Enbart dessa siffror lämna intet bevis för att strömmingsregleringen haft något gynnsamt inflytande på strömmingspriset eller på inkomsten av strömmingsfisket. Inkomsten beror emellertid ej blott på priset utan också på storleken av den fångstmängd fiskarena lyckats avyttra.

I tabell III ha sammanställts uppgifter rörande den genomsnittliga fångstmängden och fångstvärdet för år ävensom medelpriset å ifrågavarande fiskslag dels för perioden 1930—34, omfattande tiden närmast före strömmingsregleringens införande, dels ock för perioden 1935—38.

Tabell III. Fångstmängd och fångstvärde i medeltal för år samt genomsnittspris å strömming och vissa andra fiskslag vid ostkusten under tidsperioderna 1930—34 och 1935—38.

Tidsperiod	S i k			G ä d d a			A b b o r r e		
	Fångst- mängd kg	Fångst- värde kronor	Medel- pris öre	Fångst- mängd kg	Fångst- värde kronor	Medel- pris öre	Fångst- mängd kg	Fångst- värde kronor	Medel- pris öre
1930—34	334,000	297,000	89	507,000	554,000	108	396,000	206,000	52
1935—38	358,000	282,000	79	522,000	514,000	98	445,000	198,000	44
Minsk. el. ökn. i %	+ 7	- 5	-11	+ 3	- 7	- 9	+12	- 4	-15

Tidsperiod	Flundra			Strömming		
	Fångstmängd kg	Fångstvärde kronor	Medelpris öre	Fångstmängd kg	Fångstvärde kronor	Medelpris öre
1930—31	372,000	202,000	54	20,850,000	3,089,000	15
1935—38	404,000	216,000	53	26,864,000	3,961,000	15
Minsk. el. ökn. i %	+ 9	+ 7	- 2	+28	+28	± 0

Av tabell III framgår bland annat, att fångstvärdet för sik, gädda och abborre minskats med 4—7 procent, medan motsvarande värde ökats något för flundra (7 procent) och högst betydligt (28 procent) för strömming. För sistnämnda fiskslag har fångstvärdet ökats i lika mån som fångstmängden. Med fångstmängden (produktionen) avses den kvantitet strömming som vunnit avsättning. I fråga om samtliga här berörda fiskslag är strömmingen den enda, för vilken medelpriset icke undergått någon sänkning under tidsperioden efter 1934. Den starka produktionsökningen av strömmingen efter regleringens införande har alltså helt och hållet kunnat tillgodogöras av fiskarena.

Det genomsnittliga detaljhandelspriset å färsk strömming under åren 1930—40 vid de viktigaste avsättningsorterna, Gävle, Stockholm och Norrköping, framgår av följande tabell IV.

Tabell IV. Detaljhandelspriset å färsk strömming.

Å r	Gävle per kg öre	Stockholm per kg öre	Norrköping per kg öre	Å r	Gävle per kg öre	Stockholm per kg öre	Norrköping per kg öre
1930.....	70	73	53	1936.....	55	61	48
1931.....	72	69	54	1937.....	67	66	50
1932.....	66	60	49	1938.....	59	59	53
1933.....	64	59	44	1939.....	63	64	55
1934.....	59	53	41	1940.....	86	81	71
1935.....	59	58	47				

Förslag om ändringar i bestämmelserna rörande regleringen.

Statens fiskenämnd har hållit sammanträden, den 27 juni 1940 i Stockholm med representanter för de så kallade *auktoriserade producentföreningarna* och den 13 juli 1940 i Kristianstad med representanter för Malmöhus läns, Kristianstads läns och Blekinge läns havsfiskeföreningar för överläggning rörande lämpligheten att förlänga giltighetstiden för regleringen av handeln med färsk strömming och sill samt huruvida några ändringar i bestämmelserna rörande regleringen borde vidtagas. Till fiskenämnden ha ingått skrivelser upptagande särskilda önskemål rörande regleringens gestaltning och därmed sammanhängande frågor från Södermanlands läns, Västerviks, Gotlands och Östergötlands läns fiskförsäljningsföreningar.

Vid nämnda sammanträden uttalade sig samtliga därvid företrädde föreningar för ett fortsättande efter i huvudsak samma grunder som hittills av ifrågavarande verksamhet, vilken ansågs ha varit till stort gagn för fiskarena. De regleringen berörande författningarna ansågos i stort sett ha motsvarat sitt ändamål. Endast beträffande vissa detaljer framställdes önskemål om ändringar. Dessa önskemål ha sammanfattats av fiskenämnden sålunda.

Beträffande 3 § av förordningen om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill uttalades från samtliga producentföreningars sida det önskemålet, att det borde tydligt utsägas, att författningen äger tillämplighet jämväl i avseende å till riket införd färsk strömming och sill. Vissa producentföreningar föreslogo vidare, att statens fiskenämnd skulle få befogenhet att ålägga partihandlare att i första hand täcka sitt behov av strömming och sill från viss förening, vare sig dess varuinnehav utgjordes av föreningens egna fångster eller av från andra håll inköpta partier. Detta förslag avstyrktes dock av representanterna för Uppsala läns, Gotlands, Södermanlands läns, Östergötlands och Västerviks fiskförsäljningsföreningar, vilka förklarade sig befara den konsekvens av ifrågavarande förslag, att vissa föreningar härigenom finge möjlighet att till förfång för andra i viss mån monopolisera marknaden.

Beträffande 4 § i sistnämnda förordning framhölls av flertalet representanter för producentföreningarna önskvärdheten av sådan ändring, att fiskare först efter tillstånd för varje särskilt fall av vederbörande producentförening skulle vara berättigad avyttra egen eller eget båtlags fångst direkt till konsument. Desutom ansågs begreppet konsument böra förtydligas, så att det klart framginge, att fiskare finge sälja strömming eller sill allenast för hushållsändamål. Även representanterna för förenämnda fiskareorganisationer inom Skåne och Blekinge funne för sin del ett förtydligande i denna punkt vara av nöden.

Vad angår förordningen om viss reglering av priset å färsk strömming och sill ha samtliga organisationer framhållit lämpligheten av att strömming och sill som avses för rökning eller rökes i egen rörelse i prisutjämningshänseende jämfästas med strömming och sill som försäljes för konsumtion i färskt tillstånd. Som motivering härför anfördes att strömming och sill som skall rökas måste vara av särskilt god kvalitet och därför också i allmänhet betingar ett relativt högt pris.

Beträffande bestämmelserna i 3 och 4 §§ av sistnämnda förordning framhöllo representanterna för Stockholms läns fiskförsäljningsförening att deltagandet i prisregleringen icke, så som nu är fallet, borde vara obligatoriskt för de auktoriserade producentföreningarna, då vissa grupper av fiskare, trots att de, vad inkomsten av fisket beträffar, ej äro särskilt gynnsamt ställda, nu tvingades att utbetala prisregleringsavgifter utan att äga utsikt att återfå någon del därav i prisutjämningsbidrag. Med delvis samma motivering anslö sig representanterna för Ångermanlands och Sundsvalls fiskförsäljningsföreningar till detta uttalande. Om deltagande i regleringen icke ansågs böra vara frivilligt, borde dock, enligt sistnämnda föreningars åsikt, prisregleringsavgifterna för föreningar, som icke ha större gagn av regleringen, utgå med endast en procent av det nettopris, vilket föreningen under året erlagt för den strömming och sill, som av föreningen försålts för konsumtion i färskt tillstånd eller för rökning.

Övriga representanter för producentföreningarna ansågo emellertid, att deltagandet i prisregleringen fortfarande borde vara obligatoriskt för de auktoriserade producentföreningarna. Samtliga representanter för producentför-

eningarna uttryckte vidare det önskemålet, att prisutjämningsbidraget för överskottsströmming, vad producentföreningarna anginge måtte höjas så att nettomedelpriset för dylik strömming komme att uppgå till 12 öre i stället för 10 öre för kilogram samt att detsamma borde utgå med högst 5 öre för kilogram i stället för som nu med 3.5 öre för kilogram. Denna höjning ansågs skäligen på grund av de starkt stegrade omkostnaderna vid fisket. I detta sammanhang framhölls såsom önskvärt, att prisregleringsavgifter skulle erläggas även av sådana till producentföreningarna anslutna fiskare, som sälja direkt till konsument.

Vid förenämnda sammanträde i Stockholm framfördes vidare önskemålet, att två fiskare måtte utses såsom ledamöter i statens fiskenämnd.

Samtliga ovannämnda fiskareorganisationer ha slutligen uttalat sig för att nästa regleringsperiod måtte omfatta en tid av fem år.

För egen del har *statens fiskenämnd* i huvudsak anfört följande.

Den allmänna meningen inom de av regleringen berörda områdena torde vara, att densamma varit till betydande gagn för fiskarena. Fiskenämnden anser för sin del, att regleringen bör efter i huvudsak hittills varande grunder fortsätta även efter den 30 juni 1941 och gälla under en tidrymd av förslagsvis fem år, alltså till och med den 30 juni 1946. På grund av nu vunna erfarenheter synas emellertid de författningar som reglera ifrågavarande verksamhet böra i några punkter ändras eller förtydligas.

Vad först angår förordningen om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill framgår utav avfattningen av dess 3 § ej fullt tydligt huruvida regleringen avser även importerad strömming och sill. Enligt bestämmelserna i detta stadgande kan visserligen producentförening erhålla Kungl. Maj:ts tillstånd att med ensamrätt för försäljning mottaga strömming och sill, som ilandföres utmed viss kuststräcka. Det kan emellertid åtminstone anses tveksamt, huruvida med sistnämnda uttryck även avses till ifrågavarande kuststräcka från utlandet införd strömming. Ur regleringens synpunkt måste det givetvis anses önskvärt, att densamma omfattar all strömming, alltså även sådan, som importeras. En uttrycklig bestämmelse härom torde ej heller från handelspolitisk synpunkt kunna uppväcka betänkligheter, då det självfallet icke låter sig göra att av bestämmelserna uti nu ifrågavarande paragraf hämta stöd för ett förhinderande eller begränsande av importen av färsk strömming och sill. Härtill kommer, att importen av dylik strömming hittills varit obetydlig. Densamma har nämligen under åren 1936—39 i medeltal uppgått till endast omkring 5,500 kilogram per år. Enligt fiskenämndens mening bör därför ordalydelsen av ifrågavarande paragraf ändras sålunda, att därav otvetydigt framgår dels att producentförening kan erhålla tillstånd att med ensamrätt för försäljning mottaga strömming och sill, som ilandföres inom föreningens område eller dit införes från utlandet, dels att producentförening är pliktig att enligt samma grunder, som gälla i fråga om medlems fångst för försäljning, mottaga ej blott strömming och sill, som inom föreningens område ilandföres av annan fiskare än medlem, utan även till nämnda område från utlandet importerad färsk strömming.

Enligt femte stycket av ifrågavarande paragraf äger statens fiskenämnd ålägga ej mindre producentförening att i första hand utbjuda sina fångster av strömming och sill till partihandlare, som av nämnden anvisas, än även sådan partihandlare att i första hand genom föreningen täcka sitt behov av strömming och sill. Av vissa producentföreningar har framhållits önskvärdheten av att en partihandlare skulle kunna åläggas att i första hand täcka sitt behov av strömming och sill från en viss producentförening, även

för det fall att föreningen icke kunde tillgodose handlarens behov med egna fångster utan för leveransers fullgörande måste införskaffa strömming även från annat håll. Enligt statens fiskenämnds mening torde det emellertid icke vara lämpligt att i så hög grad binda partihandlarnas rörelsefrihet. För att fullt tydligt framhålla, att partihandlare, som av nämnden hänvisats att i första hand genom viss förening täcka sitt behov av strömming och sill, är bunden av detta nämndens åläggande, allenast i den mån vederbörande producentförening kan tillfredsställa handlarens behov genom de partier som ilandförts inom föreningens område, synes ett tillägg innehållande anvisning härom böra göras till ifrågavarande stycke av 3 §.

Enligt bestämmelserna i andra stycket av ifrågavarande förordnings 4 § är fiskare berättigad att själv eller genom hemmavarande familjemedlem sälja egen eller eget båtlags fångst direkt till konsument, skolande emellertid vid sådan försäljning iakttagas de villkor, som meddelas av vederbörande producentförening eller, där sådan ej finnes, av statens fiskenämnd. Vissa producentföreningar ha föreslagit, att fiskare bosatta inom producentföreningarnas område borde få sälja egen fångst till konsument först efter särskilt tillstånd av vederbörande producentförening. Dessutom ha önskemål framställts om att begreppet konsument i detta sammanhang borde närmare förtydligas, så att klart framginge, att fiskare inom producentföreningens område finge avyttra färsk strömming och sill endast till hushållsbehov, vilket uppenbarligen vore i överensstämmelse med förordningens andemening. Då enligt förordningen den enskilda fiskaren är berättigad att direkt till konsument avyttra sina fångster endast på de villkor, som meddelas av vederbörande producentförening eller av statens fiskenämnd, torde det ur regleringens synpunkt vara onödigt att göra en dylik försäljning beroende av särskilt tillstånd. Däremot anser sig fiskenämnden böra förorda, att till förhindrande av att fiskare obehörigen konkurrera med sina egna föreningar, dylik försäljning inom producentföreningarnas område må ske endast till konsument för användning av strömming och sill i dennes hushåll.

Inom område, där producentförening ej finnes, äga givetvis fiskarena frihet att avyttra sin strömming och sill till återförsäljare, vilket även framgår av bestämmelserna i tredje stycket av ifrågavarande paragraf. Det synes emellertid lämpligt att fiskarena inom sistnämnda områden även erhålla möjlighet att sälja sina fångster direkt till beredare av strömmings- och sillprodukter samt till djuruppfödare. För att förebygga att rättigheten att försälja till nämnda näringsidkare komme att missbrukas till förfång för handeln med konsumtionsströmming, torde emellertid ifrågavarande försäljning böra få ske endast på de villkor, som statens fiskenämnd eller dess ombud meddela. Föreskrift härom torde böra inskjutas som ett tillägg till andra stycket av ifrågavarande paragraf.

Beträffande förordningen om viss reglering av priset å färsk strömming och sill anser fiskenämnden sig böra biträda förslaget om att all för rökning avsedd strömming och sill i prisregleringshänseende jämföras med strömming och sill avsedd för konsumtion i färskt tillstånd.

Från några producentföreningars sida ha uttalats önskemål om befrielse från tvånget att deltaga i prisregleringen. Härmed torde man endast ha avsett skyldigheten att erlägga prisregleringsavgift och rättigheten att erhålla prisutjämningsbidrag. Däremot äro alla ense om nödvändigheten av att samtliga auktoriserade producentföreningar fortfarande skola vara skyldiga att iakttaga de bestämmelser rörande minimipris, som statens fiskenämnd med stöd av ifrågavarande förordning fastställer.

Prisregleringsavgifterna och prisutjämningsbidragens storlek ha starkt

varierat vad de olika föreningarna beträffar. Detta beror dels därpå, att fångstmängderna äro synnerligen olika inom de olika föreningarnas områden, dels på att prisen på såväl konsumtionsströmning som överskottsströmning växla, dels slutligen på att inom vissa föreningar en förhållandevis större del av fångsten avyttrats som överskottsströmning än inom andra föreningar. Beträffande tre föreningar, nämligen Stockholms läns, Sundsvalls och Ångermanlands fiskförsäljningsföreningar, översteg sammanlagda beloppet av de erlagda prisregleringsavgifterna beloppet av de föreningarna tilldelade prisutjämningsbidragen. Den sistnämnda föreningen har för övrigt överhuvud icke erhållit prisutjämningsbidrag. Beträffande övriga föreningar var nämnda förhållande omvänt. Såsom särskilt anmärkningsvärt må framhållas de i förhållande till erlagda prisregleringsavgifter betydande belopp i prisutjämningsbidrag, som uppburits av Västerviks och södra Kalmar läns fiskförsäljningsföreningar. För båda dessa föreningar utgör också överskottsströmningen en mycket stor del, 65 respektive 52 procent, av hela den försälda fångstmängden.

Det är givetvis svårt att med en reglering av här ifrågavarande slag åstadkomma full likställighet mellan yrkesutövare i olika delar av landet. Därtill äro förhållandena allt för olika. Det måste emellertid anses förklarligt, om medlemmarna av Stockholms läns, Sundsvalls och Ångermanlands fiskförsäljningsföreningar anse sig hittills ha haft förhållandevis liten nytta av prisregleringen. De till dessa tre föreningar hörande fiskarena kunna dock knappast anses ogynnsamt ställda, då de priser de erhållit såväl för konsumtions- som överskottsströmning varit förhållandevis höga. Den redovisade medellikviden per fiskare ligger också såväl beträffande Stockholms läns som Sundsvalls fiskförsäljningsföreningar betydligt över medellikviden för samtliga fiskare. Vad Ångermanlands fiskförsäljningsförening angår, är visserligen den av föreningen redovisade medellikviden till fiskarena låg. Det är emellertid att märka, att fiskarena i Ångermanland i stor utsträckning avsätta sin strömning i saltat tillstånd vid sidan av föreningen, varför fiskarens verkliga inkomster av strömmingsfisket här säkerligen äro betydligt större, än vad som framgår av föreliggande uppgifter. Härtill kommer att prisregleringsavgifterna måste anses som föga betungande för den enskilde fiskaren. Det torde vidare böra framhållas, att förhållandena lätt kunna ändras, så att de föreningar, som nu äro mindre gynnsamt ställda i prisregleringshänseende, framdeles kunna få mera gagn av denna verksamhet. Det förtjänar för övrigt anföras, att beloppet av de utav Stockholms läns fiskförsäljningsförening för år 1938 uppburna prisutjämningsbidragen betydligt översteg beloppet av de under samma år erlagda prisregleringsavgifterna. Fiskerenämnden anser sig därför icke kunna förordna förändring av ifrågavarande författning, att deltagandet i prisregleringen blir beroende på frivillig anslutning från de auktoriserade producentföreningarnas sida. Nämnden vill däremot ifrågasätta huruvida icke den prisregleringsavgift, som producentföreningarna ha att erlagga, lämpligen borde sänkas. Densamma utgår nu jämlikt bestämmelserna i 4 § av ifrågavarande förordning med 2.5 procent av det nettopris vederbörande förening erlagt för till densamma levererad strömning och sill, som försålts för konsumtion i färskt tillstånd inom riket. Nämnden vill i detta sammanhang erinra därom, att prisregleringsavgiften i de områden, där producentförening ej finnes, utgår med endast 2 procent av det belopp fiskare erhållit för strömning eller sill, som försålts för konsumtion inom riket, och det synes skäligen att samma beräkningsgrund för denna avgifts storlek tillämpas även beträffande producentföreningarna. En dylik sänkning skulle givetvis medföra att fiskarens egna bidrag till regleringsverksamheten bleve förhållandevis mindre än nu,

varigenom, om nu gällande bestämmelser för tilldelning av prisutjämningsbidrag bibehålles oförändrade, det kunde befaras, att anspråken på statsbidrag för gleringen skulle stegras, vilket särskilt med hänsyn till nu rådande statsfinansiella läge kunde uppväcka betänkligheter.

Fiskenämnden finner sig visserligen icke böra förorda någon förändring i de huvudprinciper, enligt vilka prisutjämningsbidragen nu utgå, men vill ifrågasätta, om det icke vore lämpligt, att en viss relativ minimikvantitet fastställdes beträffande den överskottsströmning, för vilken prisutjämningsbidragen utbetalas. Nämnden vill i detta sammanhang åter fästa uppmärksamheten vid de anmärkningsvärt stora mängder överskottsströmning, som uppstått inom Västerviks och södra Kalmar läns fiskförsäljningsföreningar. Det är svårt att avgöra, huruvida icke en förhållandevis större del av fångstmängden inom dessa föreningar skulle kunnat avsättas för konsumtion i färskt tillstånd. Nämnden är dock av den uppfattningen, att vetskapen om att prisutjämningsbidrag ej kan erhållas för mer än en viss begränsad del av överskottsströmningen skulle komma att utgöra en kraftig sporre för föreningarna till ökning av försäljningen av konsumtionsströmning på överskottsströmningens bekostnad.

Enligt de beräkningar nämnden verkställt torde en dylik begränsning väl kunna kompensera den minskning i fiskarens egna bidrag till verksamheten, som skulle bliva en följd av den ovan ifrågasatta sänkningen av prisregleringsavgifterna. På grund av vad sålunda anförts vill nämnden förorda sådan ändring av bestämmelserna i 3 § av ifrågavarande förordning, att prisutjämningsbidrag icke må utgå för större mängd överskottsströmning, än som motsvarar förslagsvis 35 procent av hela den inom vederbörande producentförenings område under ett kalenderår ilandförda fångstmängden.

Vad angår väckt förslag om att prisutjämningsbidraget för överskottsströmning måtte höjas så att fiskarens nettomedelpris för dylik strömning komme att uppgå till 12 i stället för som nu 10 öre för kilogram samt att detsamma måtte utgå med högst 5 öre i stället för som nu 3.5 öre för kilogram, är det visserligen sant, att omkostnaderna för fisket stegrats starkt. Samtidigt ha emellertid även prisen å såväl konsumtions- som överskottsströmning stigit ganska väsentligt. Enligt nämndens mening synes det därför icke erfordrligt att nu vidtaga någon ändring av förordningen i denna punkt. Nämnden vill även erinra därom, att enligt bestämmelserna i andra stycket i 3 § av ifrågavarande förordning Kungl. Maj:t på framställning av statens fiskenämnd kan besluta, att annat än ovan nämnt nettomedelpris skall läggas till grund för beräkning av prisutjämningsbidraget ävensom att sådant bidrag skall utgå med annat belopp än nyss sagts. Kungl. Maj:t har alltså möjlighet att utan ändring av förordningen vidtaga de jämkningar beträffande prisutjämningsbidragets storlek, som kunna anses påkallade.

Vid sammanträde med representanter för producentföreningarna framställdes även förslag om att fiskare, som äro anslutna till producentföreningar, skulle vara skyldiga att erlägga prisregleringsavgift, även när de sälja strömning direkt till konsument. Enligt nämndens mening kan detta önskemål anses vara i viss mån berättigat. Det skulle emellertid säkerligen stöta på oöverstigliga svårigheter att kontrollera att, om dylik skyldighet stipulerades, ifrågavarande avgifter verkligen erlades i stadgad utsträckning. På grund härav finner nämnden sig icke kunna biträda detta förslag.

Enligt bestämmelserna i andra stycket av 4 § ifrågavarande förordning skall prisregleringsavgiften åtföljd av redovisning av producentförening inbetalas sålunda, att den å viss månad belöpande avgiften erlägges sist före utgången av följande månad. Det har emellertid visat sig vara svårt för föreningarna att inom den sålunda stipulerade tiden avgiva en fullständig redo-

visning. Å andra sidan bör givetvis inbetalningen av prisregleringsavgifterna icke onödigt uppskjutas. Det bör därför anses vara tillfyllest, om föreningarna samtidigt med inlevererandet av prisregleringsavgiften insända en preliminär redogörelse för den under månaden bedrivna handeln med färsk strömming och sill. I samband med den vid räkenskapsårets slut verkställda revisionen av föreningarnas verksamhet erhålles ju sedermera kontroll över att föreningarna fullgjort sina skyldigheter beträffande prisregleringsavgifternas erläggande.

Vad slutligen beträffar det framförda önskemålet om att två fiskare måtte utses såsom ledamöter av statens fiskenämnd, vill nämnden framhålla, att nämnden för sin del icke har något att principiellt invända däremot. Det får emellertid anses som sannolikt, att om en eller flera fiskarerepresentanter insätts i nämnden, även fiskhandlarna med visst berättigande kunna ställa krav på att bliva direkt representerade i nämnden. Denna kunde därigenom komma att till väsentlig del bliva sammansatt av representanter för två grupper med mot varandra delvis stridande intressen, vilket måhända vore mindre lyckligt för samarbetet inom densamma. Fiskenämnden anser sig därför för närvarande sakna anledning förorda ändring i nämndens sammansättning.

Lantbruksstyrelsen har, bland annat, uttalat att, då några klagomål över verkningarna av regleringen på senare tid icke försports, lantbruksstyrelsen i det läge ärendet nu befunde sig ansett sig böra förorda en fortsatt tillämpning av regleringen. Emellertid har styrelsen ifrågasatt, om den fortsatta giltighetstiden icke borde begränsas till tre år. I fråga om de av fiskenämnden föreslagna ändringarna av regleringen har lantbruksstyrelsen endast avstyrkt den, som hade avseende å regleringens utsträckande även till importerad strömming och sill. Mot övriga föreslagna ändringar har styrelsen förklarat sig icke ha något att erinra. Styrelsen har rörande ifrågasatt utsträckning av regleringen till importerad strömming och sill anfört bland annat följande.

Detta förslag torde innebära en principiell utvidgning av regleringen. Under ärendets hela förbehandling var det nämligen endast fråga om en reglering av handeln i första hand eller handeln mellan olika försäljnings- eller producentföreningar. Därtill torde en dylik ändring kunna leda till rätt egenomliga konsekvenser. Sålunda torde importen för närvarande i regel ske genom partihandlare och då skulle enligt förslaget det importerade partiet av importören överlämnas till vederbörande producentförening för att sedan tillsammans med den svenskfångade strömmingen ingå i föreningens rörelse. Förslaget torde därför komma att i praktiken betyda, att endast en producentförening kan importera strömming. Om man vill nå detta mål, torde det vara lämpligast, att bestämmelse därom direkt utfärdas. Då emellertid importen i fråga, såsom fiskenämnden även anfört, är obetydlig, synas knappast tillräckliga skäl föreligga för en dylik åtgärd. Skulle förhållandena ändras därhän, att en dylik importreglering för färsk strömming skulle visa sig nödvändig, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelse därom.

Stockholms läns fiskförsäljningsförening u. p. a. har föreslagit, att den fortsatta tillämpningen av regleringen måtte tills vidare begränsas till tre år, att anslutningen till prisregleringen skulle vara frivillig samt att vid regleringens tillämpning partihandlarna skulle åläggas att täcka sitt behov av

strömming och sill som fångats inom distriktet eller införskafts från andra distrikt eller ock införts från utlandet.

Svenska ostkustfiskarnas centralförbund har hemställt om beaktande i huvudsak av de önskemål, som fiskförsäljningsföreningarnas representanter framfört vid ovannämnda, den 27 juni 1940 av statens fiskenämnd hållna sammankomst.

Svenska fiskhandelsförbundet har föreslagit, att statens fiskenämnd måtte utökas med två medlemmar, båda utsedda av Kungl. Maj:t, efter förslag i ena fallet av fiskarens organisation och i andra fallet fiskhandlarnas organisation. Såsom skäl för denna framställning har förbundet andragit följande.

Det gångna året har visat att många tvisteämnen fortfarande förefinnas mellan fiskarena och fiskhandlarna särskilt i strömmingsfrågan och skulle dessa med säkerhet lättare kunna bemästras av statens fiskenämnd, därest denna inom sig räknade representanter som mera under hand kunde direkt framföra de olika intressenternas synpunkter.

Såväl frågan om parthandelsrabattens storlek som frågan om prissättningen och tilldelningssystemet vid bristande tillgång på strömming tarva inom stora delar av ostkusten alltjämt sin lösning. Det är därför angeläget att Kungl. Maj:t om möjligt besparas besväret med att behandla dessa ofta nog svårbedömbara praktiska angelägenheter då dessa genom den av oss föreslagna åtgärden betydligt lättare skulle kunna lösas inom fiskenämnden.

Handeln med salt- och surströmming.

Svenska ostkustfiskarnas centralförbund har förordat sådan ändring i bestämmelserna för regleringen av handeln med strömming och sill, att producentförening, som erhållit tillstånd att med ensamrätt för försäljning mottaga strömming och sill som ilandföres utmed viss kuststräcka, jämväl skulle äga ensamrätt för försäljning av sådan strömming och sill, som efter ilandförandet av fiskarna omhändertoges för beredning för att sedan försäljas såsom beredd vara. Detta förslag innebure enligt förbundets uppfattning det enklaste sättet att ordna salt- och surströmmingsfrågan. Även salt- och surströmmingshandlarna vore numera ense med fiskarna om nödvändigheten av en bättre ordning på salt- och surströmmingsmarknaden.

Statens fiskenämnd har i denna fråga anfört huvudsakligen följande.

Under de senare åren ha vid ostkusten beretts omkring 2,000,000 kilogram saltströmming och något över 300,000 kilogram surströmming per år. Större delen av dessa kvantiteter har framställts av fiskarna själva. Ganska betydande mängder beredas emellertid också av enskilda eller av fiskarens organisationer tillhöriga salterier. Det är huvudsakligen vid kusten av Bottniska viken, som beredning av salt- och surströmming äger rum. Vid mellersta och södra delarna av Östersjöskusten är denna verksamhet av mindre betydelse.

Under nu rådande förhållanden har avsättningen av här ifrågavarande fiskprodukter varit mycket gynnsam. Tidigare kämpade emellertid särskilt beredarna av saltströmming med stora svårigheter beträffande avsättningen. Det har därför sedan länge varit ett önskemål bland såväl fiskarna som

salteriägarna att en viss koncentration utav handeln med salt- och surströmming måtte åvägbringas. Enligt fiskenämdens mening synas också åtgärder i den riktning, som svenska ostkustfiskarnas centralförbund föreslagit, vara ägnade att åstadkomma en dylik koncentration, varigenom den inbördes konkurrensen fiskarena emellan vid utbuden skulle i väsentlig mån bortfalla.

Anslagsfrågan.

Statens fiskenämd har i sin skrivelse med äskande om anslag till Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m. anfört i huvudsak följande.

Sedan 1940 års början ha priserna å färsk strömming och sill undergått en kraftig stegring. Som följd härav torde prisregleringsverksamheten inom producentföreningarnas område komma att lämna ett överskott å åtminstone 30,000 kronor. Detta belopp skall jämlikt bestämmelserna i 7 § förordningen om viss reglering av priset å färsk strömming och sill fonderas för mötande av medelsanspråken inom producentföreningarnas område under nästkommande budgetår. Dessa anspråk har fiskenämden i saknad av annan beräkningsgrund ansett sig böra bestämma till samma belopp som gällt under budgetåret 1939/40 eller till i runt tal 105,000 kronor. Med avdrag av förenämnda belopp å 30,000 kronor skulle sålunda medelsbehovet för producentföreningarnas område uppgå till omkring 75,000 kronor.

Genom kungörelsen den 23 juli 1940 (nr 729) angående utsträckt tillämpning av förordningen om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill har Kungl. Maj:t förordnat, att sagda förordning skall äga tillämpning även inom Västerbottens län. Fiskenämden håller för troligt, att förestående beräkning skall vara hållbar jämväl för det fall att regleringen kommer att avse strömmingshandeln i Västerbottens län även under budgetåret 1941/42.

För de områden, där producentföreningar ej finnas, har nämnden ansett att anslagsbehovet kommer att uppgå till 50,000 kronor.

Till administrationskostnader för prisregleringsverksamheten i Skåne och Blekinge samt för bekostande av nämndens egen verksamhet torde i likhet med vad nu gäller erfordras respektive 10,000 kronor och 20,000 kronor. Härvid har nämnden utgått från att ett eventuellt utsträckande av regleringen att omfatta även Västerbottens län kommer att medföra viss ökning av utgifterna för nämndens egen verksamhet.

Handeln med färsk strömming och sill, som fångats i Östersjön och Bott-niska viken samt ilandförts vid kusten därav med undantag för Norrbottens län, är för närvarande reglerad genom särskilda bestämmelser. Härjämte gäller viss prisreglering i syfte bland annat att tillförsäkra fiskarena avsättning för sina fångster till garanterat nettomedelpris. Den nu sedan den 1 januari 1938 gällande regleringen, som beslutades vid 1937 års riksdag, synes i stort sett ha fungerat på ett tillfredsställande sätt. Verksamheten anses också av fiskarens egna organisationer ha varit till stort gagn för fiskarena. Någon fullständig sammanfattande utredning rörande verkningarna av strömmingsregleringen har icke blivit verkställd. Av den här ovan lämnade redogörelsen

*Departements-
chefen.*

framgår emellertid, att en produktionsökning av strömming om 28 procent inträtt under tiden efter regleringens införande och att denna produktionsökning helt och hållet kunnat tillgodogöras av fiskarena. I fråga om fyra andra å ostkusten fångade fiskslag, nämligen sik, gädda, abborre och flundra, beträffande vilka handeln icke varit reglerad, har jämväl under samma tid inträtt en produktionsökning utan att fiskarena kunnat helt utnyttja densamma. Då samtliga här omnämnda fiskslag avsättas jämsides med varandra och inom i stort sett samma marknadsområden, läser den gynnsamma utvecklingen beträffande strömmingsavsättningen i jämförelse med avsättningen av de övriga fiskslagen med all sannolikhet kunna tillskrivas regleringen. Att fiskarena haft ett betydande gagn av denna reglering synes mig alltså uppenbart. Emellertid torde nyttan ha varit olika stor för skilda kategorier fiskare. Först genom en mera ingående utredning rörande verkningarna av denna reglering synas tillförlitliga upplysningar kunna erhållas jämväl beträffande dylika variationer i resultaten av de reglerande åtgärderna. Jag förutsätter att en sådan utredning kommer att verkställas genom statens fiskenämnd.

Giltighetstiden för ifrågavarande reglering utgår den 1 juli 1941. I avvaktan på resultaten av berörda utredning ävensom den utredning rörande fiskarens ekonomiska organisation och fiskmarknadens reglering, som för närvarande bedrivs av 1940 års fiskerikommitté, synes en förlängning av regleringen icke böra ske för längre tid än till utgången av år 1942. Regleringen torde under denna tid böra tillämpas i huvudsak efter samma linjer som hittills. Liksom nu bör sålurda av fiskare bildad ekonomisk förening för gemensamt avyttrande av fångsterna av strömming och sill utmed viss kuststräcka (producentförening) kunna erhålla Kungl. Maj:ts tillstånd att med ensamrätt för försäljning mottaga strömming och sill, som ilandföres utmed sagda kuststräcka. Partihandel med färsk strömming och sill torde alltjämt endast böra få bedrivas efter tillstånd av statens fiskenämnd. Härvid förutsätter jag, att fiskenämnden vid meddelande av sådant tillstånd för nya partihandlare iakttaga stor varsamhet.

I fråga om vissa bestämmelser rörande såväl själva regleringen av handeln som prisregleringen ha av organisationerna och statens fiskenämnd framställts förslag om ändringar.

Svenska ostkustfiskarnas centralförbund har sålunda hemställt om sådan utvidgning av regleringen, att den hädanefter skulle omfatta jämväl handeln med av fiskarena själva beredd salt- och surströmming. Som statens fiskenämnd framhållit, har det sedan länge varit ett önskemål bland såväl fiskarena som salteriägarna, att en viss koncentration av handeln med salt- och surströmming komme till stånd. Även jag hyser den uppfattningen, att en koncentration av handeln jämväl med salt- och surströmming bör genomföras. Enär den av mig föreslagna fortsatta regleringen i huvudsak avser en förlängning av tidigare gällande bestämmelser i avvaktan på vidare utredning, synes emellertid ett slutligt ställningstagande till denna fråga böra tills vidare anstå. Det torde vara möjligt för fiskarena att under tiden i ge-

mensamt intresse åstadkomma en godtagbar lösning av spørsmålet även utan statens medverkan.

Såväl producentföreningarna som statens fiskenämnd ha föreslagit införande av en uttrycklig bestämmelse därom, att regleringen skulle avse även från utlandet införd strömming. Som lantbruksstyrelsen framhållit innebär detta förslaget en principiell utvidgning av regleringen. Ett genomförande av förslaget torde medföra, att endast producentförening kan importera strömming. Därest en sådan ensamrätt anses önskvärd, synes särskild författning därom böra utfärdas. Emellertid vill jag erinra, att strömmingsimporten är synnerligen obetydlig och i medeltal för åren 1936—39 endast omfattat 5,500 kilogram för år eller icke ens en tusendel av den inhemska fångstmängden. Därest importen blir mer betydande, skulle den dock åtminstone tillfälligtvis kunna verka störande på regleringen. I ett sådant läge förutsätter jag, att en ändamålsenlig avsättning jämväl av den importerade varan kan åstadkommas genom samarbete mellan producentföreningarna och importörerna.

Några producentföreningar ha föreslagit sådan inskränkning i fiskarens enligt gällande bestämmelser medgivna rätt att sälja egen eller eget båtlags fångst av strömming och sill till konsument, att dylik försäljning inom producentföreningarnas område skulle få ske först efter särskilt tillstånd av vederbörande producentförening. Statens fiskenämnd har, under erinran att vid nu berörd avyttring villkor som meddelas av vederbörande producentförening eller av statens fiskenämnd måste iakttagas, ansett det ur regleringens synpunkt onödigt med den föreslagna inskränkningen. Till förhindrande av att fiskare obehörigen konkurrera med sina egna föreningar förmenar emellertid fiskenämnden, att försäljning direkt till konsument endast borde få äga rum då fisken skulle användas i konsumentens hushåll. Då fiskarens själva böra kunna åstadkomma en lämplig ordning å detta område, anser jag mig åtminstone icke nu böra förordna någon ändring i härutinnan gällande bestämmelser för regleringen.

I likhet med fiskenämnden anser jag, att fiskarens inom område, där producentförening ej finnes, hädanefter böra äga frihet att avyttra sin strömming och sill ej endast till återförsäljare utan även direkt till beredare av strömmings- och sillprodukter samt till djuruppfödare. Sådan försäljning synes emellertid, såsom fiskenämnden framhållit, böra få äga rum endast på de villkor som fiskenämnden eller dess ombud meddela.

I fråga om prisregleringen vill jag i likhet med vissa producentföreningar och fiskenämnden till en början förordna sådan ändring i bestämmelserna, att all för rökning avsedd strömming och sill jämsättes med sådan fisk avsedd för konsumtion i färskt tillstånd.

Bland producentföreningarna ha meningarna varit delade om deltagandet i prisregleringen skall vara frivilligt eller icke. Som fiskenämnden framhållit, torde enighet råda därom, att de auktoriserade producentföreningarna fortfarande böra vara skyldiga att iakttaga de av fiskenämnden fastställda minimipriserna. Däremot hävda vissa föreningar, att skyldigheten att erlagga

prisregleringsavgift och den därmed förbundna rätten att uppbära prisutjämningsbidrag borde inträda först efter frivilligt åtagande. Med en reglering av ifrågavarande slag torde likställighet mellan yrkesutövare i olika delar av landet svårligen kunna åstadkommas. Förhållandena kunna också, såsom fiskenämnden framhållit, ändras så att de föreningar, som nu äro mindre gynnsamt ställda i prisregleringshänseende, framdeles kunna få mera gagn av denna verksamhet. Härvidlag må vidare understrykas, att prisregleringsavgifterna måste anses föga betungande för den enskilde fiskaren. Då jag i likhet med fiskenämnden icke finner mig kunna tillstyrka sådan ändring i bestämmelserna, att deltagandet i prisregleringen skulle bliva beroende på frivillig anslutning från de auktoriserade producentföreningarnas sida, sammanhänger detta i viss mån därmed att jag ansluter mig till fiskenämndens förslag att sänka den prisregleringsavgift, som producentföreningarna ha att erlägga, från 2.5 till 2 procent av det nettopris vederbörande förening erlagt för till densamma levererad strömming och sill, som försålts för konsumtion i färskt tillstånd inom riket eller för rökning. Föreningarnas prisregleringsavgift bör alltså enligt mitt förmenande likställas med den avgift som fiskarena erlägga inom områden där producentförening icke finnes.

Inom Västerviks och södra Kalmar läns fiskförsäljningsföreningars inköpsområden ha uppkommit anmärkningsvärt stora mängder överskottsströmming, som fått försäljas huvudsakligen för export och för vilken strömming prisutjämningsbidrag alltså måst utgå. Fiskenämnden, som särskilt uppmärksammat detta förhållande, anser det vara svårt att avgöra, huruvida icke en förhållandevis större del av fångstmängden inom dessa föreningar skulle kunnat vinna avsättning inom landet för konsumtion i färskt tillstånd. Vetskapen om att prisutjämningsbidrag ej skulle kunna erhållas för mer än en begränsad del av överskottsströmmingen skulle, som nämnden framhållit, måhända utgöra en kraftig sporre för föreningarna till ökning av försäljningen av konsumtionsströmming på överskottsströmmingens bekostnad. I nu rådande läge torde fångsterna visserligen i sin helhet utan svårighet kunna finna avsättning, men vid ändrade förhållanden synes en begränsning av den mängd överskottsströmming, för vilken prisutjämningsbidrag skulle kunna utgå, vara påkallad. Emellertid anser jag mig icke kunna tillstyrka så kraftig begränsning av rätten att erhålla prisutjämningsbidrag som fiskenämnden förordat eller att bidrag icke skulle utgå för större mängd överskottsströmming än som motsvaras av 35 procent av hela den inom vederbörande producentförenings område under ett kalenderår ilandförda fångstmängden. Prisutjämningsbidrag synes enligt mitt förmenande skäligen böra utgå för intill hälften av fångstmängden.

Enligt nuvarande bestämmelser för prisutjämningsbidragets bestämmande skall fiskarens medelnettopris för överskottsströmming beräknas till 10 öre för kilogram, och prisutjämningsbidrag för sådan strömming må utgå med högst 3.5 öre för kilogram. I likhet med producentföreningarna anser jag att de starkt ökade kostnaderna för fisket tala för en höjning av såväl medelnettopriset som prisutjämningsbidragets högsta belopp. I nuvarande läge

torde emellertid möjligheterna att vinna avsättning för strömmingen till relativt högt pris vara så goda, att berörda bestämmelser knappast äga någon betydelse. Därest förhållandena härutinnan skulle ändras, vill jag erinra, att Kungl. Maj:t jämlikt gällande regler äger möjlighet att utan författningsändring vidtaga de jämkningar beträffande prisutjämningsbidragens storlek, som kunna anses påkallade.

Fiskenämnden har för sin del funnit ett av producentföreningarna framställt förslag, att fiskare, som vore anslutna till producentförening, skulle vara skyldiga att erlägga prisregleringsavgift även när de sälja strömming direkt till konsumtion, i viss mån berättigat. Då det skulle stöta på oöverstigliga svårigheter att kontrollera en bestämmelse av sådan innebörd, kan jag i likhet med nämnden icke förorda detta förslag.

I enlighet med av Kungl. Maj:t utfärdad instruktion för statens fiskenämnd skall nämnden bestå av tre ledamöter, som förordnas av Kungl. Maj:t. Bland ledamöterna utser Kungl. Maj:t ordförande. Av producentföreningarna har framställts det önskemålet, att två fiskare måtte utses såsom ledamöter av statens fiskenämnd. Svenska fiskhandelsförbundet har påyrkat att i nämnden skulle ingå två ytterligare ledamöter utsedda av Kungl. Maj:t, den ena efter förslag av fiskarens organisationer och den andra efter förslag av fiskhandlarnas organisationer. Som fiskenämnden framhållit måste det anses naturligt att, om en eller flera representanter för fiskarena insätts i nämnden, även fiskhandlarna med visst berättigande kunna ställa krav på att bli direkt representerade i nämnden. I sådant fall skulle nämnden till väsentlig del komma att bli sammansatt av representanter för två grupper med mot varandra delvis stridande intressen. Detta skulle med säkerhet vara mindre lyckligt för samarbetet inom nämnden. Den nuvarande sammansättningen av nämnden med enbart opartiska ledamöter synes mig vara ur flera synpunkter lämplig. Härigenom kan antalet ledamöter sättas så lågt som till tre, vilket säkerligen bidrager till ett snabbt avgörande av ärendena. Jag vill jämväl erinra därom att, därest nämnden finner behov föreligga att höra de praktiska yrkesutövarnas egna åsikter rörande viss fråga, nämnden enligt sin instruktion äger kalla sakkunniga till överläggning. Det anförda torde giva vid handen, att jag ej anser mig böra förorda någon utökning av antalet ledamöter i fiskenämnden.

Enligt fiskenämndens beräkningar skulle medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår uppgå till 155,000 kronor. Av detta belopp avses till nämndens egen verksamhet 20,000 kronor och till administrationskostnader för prisregleringsverksamheten i Skåne och Blekinge 10,000 kronor. Härjämte har medelsbehovet för själva prisregleringen beräknats för producentföreningarnas område till 75,000 kronor och för de områden, där producentföreningar ej finnas, till 50,000 kronor. I nuvarande läge torde för prisregleringen med sannolikhet icke komma att förbrukas några mera avsevärda belopp. Då utvecklingen å detta område emellertid snabbt kan ändras, synes försiktigheten bjuda att beräkna en icke alltför obetydlig medels-

åtgång för ändamålet. Med hänsyn härtill torde fiskenämndens beräkningar böra läggas till grund för anslagsäskandet. I anslutning till den av mig förordade utvidgningen av regleringen synes anslaget böra benämnas Bidrag till reglering av handeln med strömming och sill m. m.

På grundval av här anförda synpunkter har inom jordbruksdepartementet utarbetats utkast till kungörelser *dels* om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill *dels ock* om viss reglering av priset å strömming och sill, vilka utkast torde såsom *bilaga A* och *B* böra fogas till statsrådsprotokollet. Därest riksdagen bifaller vad jag i det föregående förordat, torde jag i sinom tid få anmäla frågan om meddelandet av erforderliga författningsbestämmelser i ämnet.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) till *Bidrag till reglering av handeln med strömming och sill m. m.* för budgetåret 1941/42 under nionde huvudtiteln anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 155,000;
- 2) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med de såsom bilagor till detta protokoll fogade utkastet till kungörelser om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill ävensom om viss reglering av priset å strömming och sill utfärda erforderliga bestämmelser i dessa ämnen, att gälla från och med den 1 juli 1941 till och med den 31 december 1942.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall och förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fritz af Petersens.

Bilaga A.

U t k a s t

till

Kungörelse om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

För handeln med färsk strömming och sill, som fångats i Östersjön och Bottniska viken samt ilandförts vid kusten därav, skall i de delar av riket Kungl. Maj:t bestämmer gälla vad i denna kungörelse stadgas.

Annan sill än som avses i första stycket må ej föras i handeln under namn av strömming.

2 §.

Uppsikt över handeln med färsk strömming och sill utövas av statens fiskenämnd. Angående nämndens sammansättning, arbetssätt och allmänna befogenheter är särskilt stadgat.

3 §.

Har av fiskare, för vilka fiske utgör huvudsaklig eller väsentlig inkomstkälla, bildats ekonomisk förening för gemensamt avyltrande av fångsterna av strömming och sill utmed viss kuststräcka (producentförening), må, därest föreningen finnes äga förutsättning för dylik verksamhet och omfatta tillräckligt antal fiskare, föreningen kunna erhålla Kungl. Maj:ts tillstånd att med ensamrätt för försäljning mottaga strömming och sill, som ilandföres utmed sagda kuststräcka.

Den som inom område, där producentförening erhållit tillstånd som i första stycket avses, ilandför strömming och sill må därmed ej idka annan handel än sådan varom i 4 § andra stycket andra punkten förmåles.

Producentförening är pliktig att enligt samma grunder, som gälla i fråga om medlems fångst, för försäljning mottaga strömming och sill, som inom föreningens område ilandföres av annan fiskare.

Är tillförseln av strömming och sill så riklig, att det kan antagas, att en väsentlig del därav ej kan avsättas för konsumtion i färskt tillstånd, må producentförening lämna fiskare, som mera regelbundet plägar leverera till föreningen och för vilken fiske utgör huvudsaklig eller väsentlig inkomstkälla, företrädare till leverans.

Statens fiskenämnd äger, när skäl därtill äro, ålägga ej mindre producentförening att i första hand utbjuda sina fångster av strömming och sill till partihandlare, som av nämnden anvisas, än även sådan partihandlare att i första hand genom föreningen täcka sitt behov av strömming och sill i den mån så kan ske genom de partier som ilandföras inom föreningens område.

I övrigt skall producentförening vid bedrivandet av sin verksamhet ställa sig till efterrättelse de ytterligare villkor, som vid tillståndets beviljande må varda meddelade, ävensom av statens fiskenämnd givna föreskrifter och anvisningar, jämväl i fråga om prissättning; och åligger det förening att lämna nämnden de upplysningar angående mottagna fångster av samt handel med strömming och sill, som erfordras för utövningen av nämndens uppsiktsbefogenhet.

4 §.

Partihandel med färsk strömming och sill må bedrivas endast efter tillstånd av statens fiskenämnd.

Detaljhandel med färsk strömming och sill må ej idkas, med mindre varan är inköpt från den som erhållit tillstånd, som i första stycket sägs, eller statens fiskenämnd annat medgivit. Fiskare vare dock berättigad att själv eller genom hemmavarande familjemedlem sälja egen eller eget båtlags fångst direkt till konsument, skolande vid sådan försäljning iakttagas de villkor, som meddelas av vederbörande producentförening, eller, där sådan ej finnes, av statens fiskenämnd. Inom område, där producentförening icke finnes, må fiskare på de villkor statens fiskenämnd eller dess ombud bestämmer dessutom försälja egen eller eget båtlags fångst direkt till beredande av strömmings- och sillprodukter eller till djuruppfödare.

Med partihandel förstås i denna förordning sådan handel, som i vare sig fast räkning eller kommission bedrives till återförsäljare i och för deras rörelse, med undantag för försäljning, som av producentförening eller, där sådan ej finnes, av fiskare bedrives med egen fångst till återförsäljare. Med detaljhandel förstås försäljning till konsument.

Vad i 3 § sista stycket är stadgat om producentförening skall i tillämpliga delar gälla parti- och detaljhandlare, som i denna paragraf avses.

5 §.

Vid handel med färsk strömming och sill skall priset angivas per vikt-enhet.

6 §.

Färsk strömming och sill, som inköpts för export, för saltning eller kryddning eller rökning, för beredning av kraftfoder eller gödningsämne eller för att direkt användas till djurföda, må ej inom riket återförsäljas i färskt tillstånd.

7 §.

Angående viss reglering av priset å strömming och sill gäller vad särskilt stadgas.

8 §.

Åsidosätter någon vid utövning av verksamhet, som enligt denna kungörelse är beroende av särskilt tillstånd, de för tillståndets tillgodonjutande meddelade särskilda villkoren, må, ändock att han därför icke blivit lagförd, myndighet, som beviljat tillståndet, återkalla detsamma.

9 §.

Den, som inom del av riket, där enligt vad i 1 § sägs denna kungörelse är tillämplig, i strid mot vad här ovan stadgas till salu håller, säljer eller köper färsk strömming och sill eller i övrigt gör sig skyldig till överträdelse av bestämmelserna i denna kungörelse eller på grund därav meddelade föreskrifter, straffes med dagsböter.

10 §.

Förseelse mot denna kungörelse eller på grund därav meddelade föreskrifter åtalas av allmän åklagare. Åtal anhängiggöres vid allmän domstol.

Böter, som ådömas enligt denna kungörelse, tillfalla kronan.

11 §.

Över statens fiskenämnds beslut i frågor varom i denna kungörelse förmäles må klagan föras hos Kungl. Maj:t genom besvär, som skola ingivas till jordbruksdepartementet före klockan tolv å trettionde dagen från den dag klaganden erhöll del av beslutet.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1941 och gäller till och med den 31 december 1942.

U t k a s t

till

Kungörelse om viss reglering av priset å strömming och sill.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

I fråga om priset till fiskare för sådan färsk strömming och sill, som avses i kungörelsen om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill, skall i de delar av riket, där nämnda kungörelse är tillämplig, gälla vad nedan stadgas.

2 §.

Producentförening, varom i 3 § ovannämnda kungörelse förmäles, är skyldig att för strömming och sill, som levererats till föreningen och av denna försålts för konsumtion i färskt tillstånd inom riket eller försålts för rökning eller som av föreningen rökes i egen rörelse, erlagga lägst det pris (*minimipris*), som av statens fiskenämnd för viss tid fastställles.

Minimipriset skall gälla fritt å leveransort, bestämd av producentföreningen inom dess område. Å minimipriset må ej avdragas föreningsavgifter, handelskostnader eller i 4 § här nedan omförmäld prisregleringsavgift.

3 §.

För strömming och sill, som icke kunnat vinna avsättning för konsumtion i färskt tillstånd inom riket eller för rökning och som ej heller röckts i egen rörelse utan försålts för export, saltning, kryddning, till djurföda i färskt tillstånd eller för beredning av kraftfoder eller gödningsämne, må producentförening erhålla *prisetjämningsbidrag* efter beslut av statens fiskenämnd. Prisetjämningsbidraget, som utbetalas årsvis i efterskott, skall så bestämmas, att föreningens medlemmar erhålla ett nettomedelpris under året för dylik strömming av 10 öre för kilogram; dock må prisetjämningsbidraget ej utgå med högre belopp än 3.5 öre för kilogram och må sådant bidrag icke utgå för större mängd än som motsvarar hälften av hela den inom producentföreningens område under året ilandförda fångstmängden.

På framställning av statens fiskenämnd kan Kungl. Maj:t besluta, att annat än ovan nämnt nettomedelpris skall läggas till grund för beräkning av

prisutjämningsbidrag ävensom att sådant bidrag skall kunna utgå med annat belopp än nyss sagts.

Prisutjämningsbidrag skall av producentförening oavkortat utbetalas till medlemmarna. Vid beräkning av nettomedelpriset till föreningens medlemmar må omkostnaderna för föreningens rörelse ej upptagas till högre belopp än statens fiskenämnd prövar skäligt.

4 §.

Producentförening skall för den myckenhet strömming och sill, som av föreningen försäljes för konsumtion i färskt tillstånd inom riket eller för rökning eller som av föreningen rökes i egen rörelse, erlägga *prisregleringsavgift* med 2 procent av det nettopris, föreningen erlagt för sådan till densamma levererad strömming och sill.

Prisregleringsavgiften skall, åtföljd av redogörelse för under månaden bedriven handel med färsk strömming och sill, av producentförening inbetalas till statens fiskenämnd sålunda, att den å månaden belöpande avgiften erlägges sist före utgången av följande månad.

5 §.

Inom område, där producentförening ej finnes, må, där Kungl. Maj:t på förslag av statens fiskenämnd eller efter dess hörande så beslutar, prisreglering anordnas, under förutsättning att till deltagande däri anmäler sig för ändamålet erforderligt antal fiskare.

Statens fiskenämnd bestämmer det *minimipris*, under vilket färsk strömming och sill ej må inom område för prisreglering, som i första stycket sägs, av i regleringen deltagande fiskare försäljas för konsumtion i färskt tillstånd inom riket eller för rökning.

För den strömming och sill, som ej kunnat försäljas för sagda ändamål, skall fiskaren äga rätt bekomma den del av minimipriset statens fiskenämnd bestämmer. Det belopp varmed den för sådan strömming och sill erhållna försäljningssumman understiger sagda del skall till fiskaren utbetalas i form av *prisutjämningsbidrag*. Där så prövas erforderligt äger fiskenämnden uppdraga åt sammanslutning av fiskare, partihandlare eller annat ombud att handhava försäljningen av strömming och sill, varom i detta stycke är fråga.

6 §.

Fiskare, som deltagar i prisreglering som i 5 § sägs, åligger att i den ordning statens fiskenämnd bestämmer erlägga *prisregleringsavgift* med 2 procent av det belopp han under tiden för prisregleringen erhållit för färsk strömming och sill, som försålts för konsumtion i färskt tillstånd inom riket eller för rökning.

7 §.

De genom prisregleringsavgifterna inflytande medlen skola förvaltas av statens fiskenämd och användas till utbetalande av prisutjämningsbidrag enligt vad i 3 och 5 §§ sägs. I den mån de ej förslå härtill, ankommer det på fiskenämden att hos Kungl. Maj:t göra framställning om bidrag av allmänna medel till utfyllnad av vad som sålunda felas. Tagas ej de under visst år influtna prisregleringsavgifterna i sin helhet i anspråk för utbetalande av prisutjämningsbidrag, skall uppkommet överskott, på sätt Kungl. Maj:t närmare bestämmer, fonderas för nästkommande års behov av medel till dylika bidrag.

8 §.

Är tillförseln av strömming och sill så riklig, att avsevärd svårighet att vinna avsättning av fångsterna uppkommer, må bestämmelse givas om fångstbegränsning. Beslut härom meddelas inom område, där producentförening finnes, av föreningen samt inom annat område, där prisreglering är anordnad, av statens fiskenämd eller av ombud, som av nämnden förordnats.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1941 och gäller till och med den 31 december 1942.